

Részleges határkiigazítás az Aggteleki-barlangban.

Irta: Kessler Hubert.

A napilapok és a MTSz Hivatalos Értesítője röviden hírt adtak arról, hogy az Aggteleki Cseppkőbarlang földalatti országhatárának kérdése részben megoldódott. Mint már oly sok más alkalommal, itt is beigazolódott, hogy északi szomszédainkkal békés tárgyalások útján nem lehet eredményt elérni. Mielőtt azonban erre rátérnék, röviden említek egy a barlanggal kapcsolatos másik esetet, amely a csehekkel való tárgyalások értékét megvilágítja.

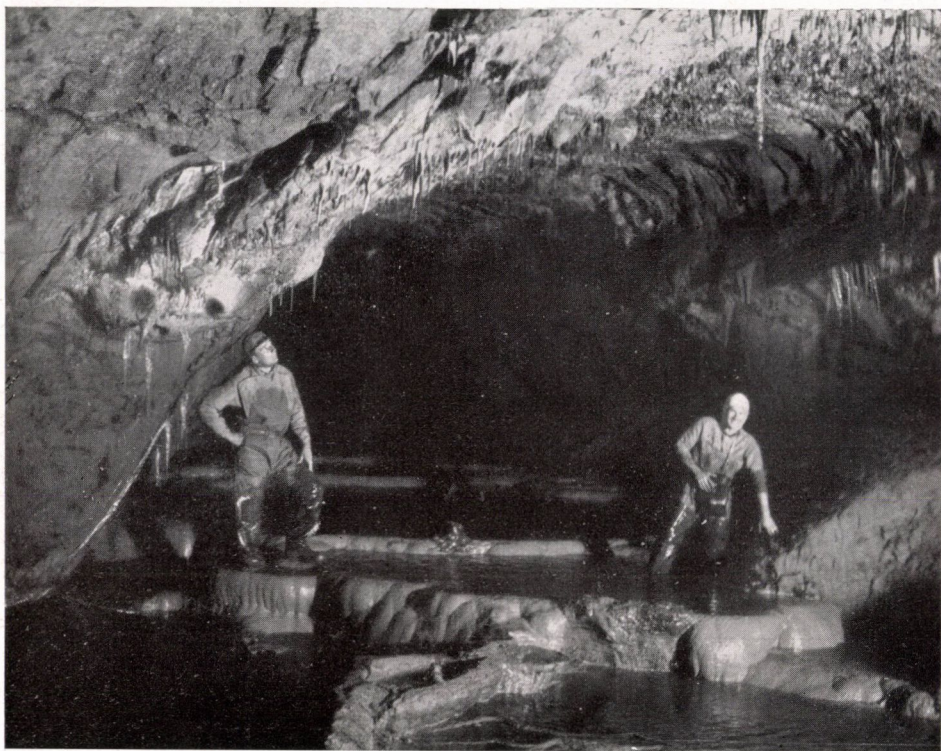
Nemcsak turistaérdek, hanem nemzetközi idegenforgalmi érdek sürgette, hogy Aggteleken rendes határátlépőállomás létesüljön, ahol bárki útlevéllel átlépheti a

Magyar Felvidék. Magas Tátra. Balra a Tatra-csúcs (2565 m), előtte a Sárkánytavi-gerinc. — Jobbra a Márta-csúcs (2433 m) és a Vaskapu-csúcsok vonulata. Alattuk az Omladék-völgy.

(Dr. Peitler Gyula felv.)

határt. Úgy a magyar, mint a cseh turista- és idegenforgalomra nagy nyereséget jelentett volna ilyen megoldás. A Magyar Turista Szövetség ezért 1936-ban erre vonatkozó kérését a kormány elé terjesztette, amely azonnal felismerte az ügy fontosságát és érintkezésbe lépett a csehszlovák illetékes hatóságokkal, akikkel sikerült megállapodni. A megállapodás után felépítette a m. kir. pénzügyminisztérium Aggteleken az országhatáron az őrházat, ahol az útleveleket kezelő közegek működni fognak és 1936 májusában a belügyminisztérium kiadta 152.976/1936. B. M. VII.-a számú rendeletét, amelyben a tárgyalások alapján az Aggtelek-Hosszúszói úton magyar-csehszlovák viszonylatban az általános távolsági forgalmat megnyitja. Ez a hír megjelent a magyar és cseh napilapokban. A rendelet érvénye 1936 jún. 15-én kezdődött. Június 16-án meg is jelent az első autó a magyar határon, hogy a határt átlépje. Utasainak iratai teljesen rendben voltak, azokat szabályszerűen lekezeltek és átengedték a társaságot a csehekhez. A vámőrök legnagyobb meglepetésére azonban kb. negyedóra múlva visszaérkezett az autó. Utasai felháborodással említették, hogy a Domica-barlangnál levő cseh hatósági közegek nem tudnak semmit arról, hogy itt a határt

Aggteleki-cseppkőbarlang. Mésztufagátak az új barlangszakaszban.

(Kessler H. felv.)

át lehet lépni és válogatott gorombaságok kíséretében visszaküldték őket a magyar területre!

Az esetet természetesen azonnal jelentették a külügyminisztériumban, de a magyar részről ezügyben tett további lépések a cseh kormánynál a már megtörtént meg egyezés ellenére teljesen eredménytelenek maradtak. Néhány hónap múlva bevonták a magyar vámközegeket és azóta továbbra is tilos Aggteleken a határátlépés.

Hasonló eredményre vezettek a csehek által önkényesen a barlangban elhelyezett határráccsal kapcsolatos *békés tárgyalások*.

Miután magyar részről 1934-ben megállapítottuk, hogy a csehek által elhelyezett vasrács jóval beljebb van a magyar terület alatt, mint a felszíni határvonal függőleges vetülete, azonnal felszólítottam a barlang cseh szakaszát kezelő vezetőséget, hogy a rácsot távolítsák el. Igéretet kaptam, hogy cseh mérnököt küldenek ki, akivel együttesen felmérjük majd a kérdéses barlangszakaszt. Mondanom sem kell, hogy mai napig hiába vártam a cseh kollégát. Az ügyet azóta magyar részről két ízben is szövétték a Nemzetközi Turista Unió ülésein, ahol a Csehszlovák Turista Klub képviselője sürgős elintézkést ígért.

A vasrácson hatalmas lakat volt, amelyhez azonban csak a cseh vezetőségnek volt kulcsa, nekem pedig — többszöri sürgetésemre — megígérték, hogy a kulcs másodpéldányát hozzám eljuttatják. Természetesen azt is hiába vártam. A Domicánál tartandó ünnepségre, 1936-ban engem is meghívtak a csehek a Domicánál tartandó ünnepségre. Ott alkalmam volt a Csehszlovák Turista Klub vezetőivel személyesen tárgyalni az általuk is sürgetett barátságos együttműködésről. A magam részéről a leghatározottabban hangsúlyoztam, hogy erről csak a földalatti határkérdés megoldása után lehet szó, amire a legbarátságosabb megnyugtatókat kaptam, hogy az ügyet néhány napon belül véglegesen elintézik. Említenem sem kell talán az eredményt.

Ez év júliusában végre türelmet veszítve megüzentem, hogy a rácsot önhatalmúlag el fogjuk fűrészelni. Válasz nem érkezett és ezért ez év július 30-án megfelelő acélfűrésszel ellátva, Gáspár László barlangtitkárral hozzá akartunk látni a vasrács eltávolításához.

A meglehetősen magas vízállás mellett elég nagy nehézségek árán keresztüljutottunk a két szifónon, majd legnagyobb meglepetésünkre megállapítottuk, hogy a vasrács nincs a helyén. Közelében papírravetett feljegyzést találtunk, melyszerint a rácsot néhány nappal előbb a csehek elvitték. Tehát használt az utolsó érv!

Határtalan örömmel haladtunk tovább a szűk patakmederben, amely néhány méterrel később hirtelen kitágult. A magas mennyezetről óriási, tiszta fehér cseppkövek lógtak, jobbra-balra pedig csillámló kalcitkristályok tömege sziporkázott felénk.

A legcsodálatosabbak voltak azonban azok a mésztufaterraszok, amelyek a földalatti patak vizét felduzzasztották és azt kisebb-nagyobb tavakra osztották. A mészlerakódások által keletkezett természetes gáton halk zúgással ömlött keresztül a Styx vize. Olyan örömmel haladtunk előre, mintha legalább is újonnan felfedezett barlangban lennénk, hiszen minden lépésünkkel gyarapodott nagyságban és szépségben a mi magyar kezekben levő barlangunk!

Több száz métert tettünk meg részben a patakban gázolva, részben annak partjain haladva. A barlang méretei helyenként igen tetemesek voltak, több irányban pedig oldalágak látszottak elágazni. Most azonban egyenesen előre haladtunk, míg végül megpillantottuk az újonnan elhelyezett vasrácsot. Igen alacsony helyen, a patakmeder vizében azonban megkerülhettük a rácsot és akadálytalanul továbbhaladtunk, hogy megnézzük azt a szakaszt is, ami a közeljövőben ugyancsak hozzánk kerül! Végül a barlangnak abba a részébe értünk, amelyet a csehek már a közönségnek is mutogatnak. Itt egy mély, mesterségesen megduzzasztott tó visszafordulásra készített.

A következő napokban már kis csónakkal jártuk be az új részeket, így fényképezőgépet is vihattunk magunkkal. Ez alkalommal az újonnan nyert barlangszakasz baloldalán igen tág oldalágot találtunk, amelyikbe közel félkilométernyire behatolhattunk. Ez az ág szépségében megközelíti a Retegágot, annyi a tiszta fehér, érintetlen cseppkőképződmény benne. Az oldalág legnagyobb része kényelmesen járható, a benne talált vízfolyásnak külön medre van, amelyet csak egy-kétszer kell átugrani. Becslésem szerint ennek az ágnak a vége erősen megközelíti a Poronyatető (504 m) déli oldalát, ahonnan kis költséggel bejáratot lehetne ebbe a barlangszakaszba robotantani. Szilárd meggyőződésem szerint azonban erre már nem kerül sor, mert a legközelebbi időn belül meg kell semmisíteni azt az átkos „földrajzi” határt, amely a mi huszonnégykilométeres természeti kincsünket is kettéosztja és akkor a Domica-bejáraton keresztül fogjuk az Aggteleki-barlang hosszúszoí részének csodáit megtekinteni!

